[2021] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 681

ਬੇਗਰ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਆਪਣੇ ਸਕੱਤਰ ਰਾਹੀਂ
ਅਤੇ ਏ.ਐਨ.ਆਰ.

v.

ਜਸਟਿਸ ਕੇਐਸ ਪੁੱਟਸਵਾਮੀ (ਸੇਵਾਮੁਕਤ) ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.

ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਡਾਇਰੀ ਨੰਬਰ 45777 2018

(2012 ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਨੰਬਰ 494)

ਜਨਵਰੀ 11, 2021

[ਏ. ਐਮ. ਖਾਨਵਿਲਕਰ,
ਧਨੰਜੈ ਵਾਈ ਚੰਦਰਚੂੜ,
ਅਸ਼ੋਕ ਭੂਸ਼ਣ, ਐਸ ਅਬਦੁਲ ਨਜ਼ੀਰ ਅਤੇ ਬੀ. ਆਰ. ਗਵਈ, ਜੇ.ਜੇ.

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ – ਆਰਟੀਕਲ 110 – ਆਧਾਰ (ਵਿੱਤੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਬਸਿਡੀਆਂ, ਲਾਭਾਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਟੀਚਾਬੱਧ ਸਪੁਰਦਗੀ) ਐਕਟ, 2016
- ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਸਮੂਹ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ
ਪੁੱਟਸਵਾਮੀ (ਆਧਾਰ-5ਜੇ) ਬਨਾਮ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਬੈਂਚ। ਭਾਰਤ ਸੰਘ [2018] 8 ਐਸਸੀਆਰ 1: (2019) 1 ਐਸਸੀਸੀ 1, ਇਹ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਤਰਕ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਆਧਾਰ ਐਕਟ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 110 ਦੇ ਤਹਿਤ 'ਮਨੀ ਬਿੱਲ' ਸੀ - ਪਹਿਲਾਂ, ਬਹੁਮਤ
ਪੁੱਟਸਵਾਮੀ (ਆਧਾਰ-5ਜੇ) ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਧਾਰ
ਐਕਟ ਨੂੰ ਆਰਟੀਕਲ 110 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ 'ਮਨੀ ਬਿੱਲ' ਵਜੋਂ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ:
(ਬਹੁਮਤ ਅਨੁਸਾਰ) ਪੁੱਟਸਵਾਮੀ (ਆਧਾਰ-5ਜੇ) ਬਨਾਮ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਦਾ ਕੋਈ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਸੰਘ [2018] 8 1: (2019) 1 1, ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਮਿਤੀ 26.09.2018 ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ - ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਤਾਲਮੇਲ ਜਾਂ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਫੈਸਲੇ/ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਸਮੀਖਿਆ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ - (ਪ੍ਰਤੀ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ: ਡਾ. ਧਨੰਜੈ ਵਾਈ ਚੰਦਰਚੂੜ) ਜੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰੋਜ਼ਰ ਮੈਥਿਊ ਬਨਾਮ ਸਾਊਥ ਇੰਡੀਅਨ ਬੈਂਕ ਲਿਮਟਿਡ [2019] 16 ਐਸਸੀਆਰ 1: (2020) 6 ਐਸਸੀਸੀ 1 ਵਿੱਚ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਪੁੱਟਸਵਾਮੀ (ਆਧਾਰ-5ਜੇ) ਵਿੱਚ ਬਹੁਮਤ ਦੀ ਰਾਏ ਦੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਨਾਲ ਅਸਹਿਮਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਸ ਦੇ ਗੰਭੀਰ ਨਤੀਜੇ ਹੋਣਗੇ - ਨਾ ਸਿਰਫ ਨਿਆਂਇਕ ਲਈ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ, ਪਰ ਨਿਆਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਵੀ - ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਬੈਚ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਲੰਬਿਤ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਵੱਡਾ ਬੈਂਚ ਰੋਜ਼ਰ ਮੈਥਿਊ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਭੇਜੇ ਗਏ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ.

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ – ਆਰਟੀਕਲ 110 – ਆਧਾਰ (ਟੀਚਾਬੱਧ ਡਿਲੀਵਰੀ)
ਵਿੱਤੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਬਸਿਡੀਆਂ, ਲਾਭ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ) ਐਕਟ, 2016

ਡਾ. ਧਨੰਜਯ ਵਾਈ ਚੰਦਰਚੂੜ ਅਨੁਸਾਰ: ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੇ ਸਪੀਕਰ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਬਿੱਲ ਨੂੰ 'ਮਨੀ ਬਿੱਲ' ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਰਨ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਪੁੱਟਸਵਾਮੀ (ਆਧਾਰ-5ਜੇ) ਦੀ ਸਹੀਤਾ 'ਤੇ ਰੋਜ਼ਰ ਮੈਥਿਊ ਦੇ ਤਾਲਮੇਲ ਵਾਲੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਸ਼ੱਕ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤਾ ਸੀ
ਬੈਂਚ ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸਹੀਤਾ ਬਾਰੇ ਬੈਂਚ ਜੋ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ

ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਮਾਮਲਾ, ਇਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਗਲਤੀ ਹੈ
ਇਹ ਪੜਾਅ ਕਿ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦਿਆਂ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ

ਆਯੋਜਿਤ : [ਏ.ਐਮ. ਖਾਨਵਿਲਕਰ, ਅਸ਼ੋਕ ਭੂਸ਼ਣ,
ਐਸ. ਅਬਦੁਲ ਨਜ਼ੀਰ ਅਤੇ ਬੀ.ਆਰ. ਗਵਈ, ਜੇ.ਜੇ.

ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, 26.09.2018 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਕੋਈ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ। ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਇਹ ਜੋੜਨ ਲਈ ਜਲਦਬਾਜ਼ੀ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਜਾਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਤਾਲਮੇਲ ਜਾਂ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ / ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ
ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਆਧਾਰ। [ਪੈਰਾ 4] [684--]
ਧਨੰਜਯ ਵਾਈ ਚੰਦਰਚੂੜ, ਜੇ. (ਅਸਹਿਮਤੀ)

ਦੂਜੇ ਸਵਾਲ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪੁੱਟਸਵਾਮੀ (ਆਧਾਰ-5ਜੇ) ਵਿੱਚ ਬਹੁਮਤ ਦੀ ਰਾਏ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ, ਭਾਵ, ਕੀ ਆਧਾਰ ਐਕਟ ਧਾਰਾ 110 ਦੇ ਤਹਿਤ 'ਮਨੀ ਬਿੱਲ' ਸੀ, ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ
ਰੋਜ਼ਰ ਮੈਥਿਊ ਦੇ ਤਾਲਮੇਲ ਬੈਂਚ ਨੇ ਸ਼ੱਕ ਕੀਤਾ, ਜਦੋਂ ਪਹਿਲਾ ਸਵਾਲ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਵੱਡੀ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਗਠਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਜੇ ਕੋਈ ਨਿਰਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ. ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਬੈਚ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨਾ - ਬਹੁਮਤ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ - ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਅੰਤਿਮ ਮੋਹਰ ਲਗਾ ਦੇਵੇਗੀ, ਬਿਨਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੇ
ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਲਾਭ। ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੇ ਸਪੀਕਰ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਬਿੱਲ ਨੂੰ 'ਮਨੀ ਬਿੱਲ' ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਰਨ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਪੁੱਟਸਵਾਮੀ (ਆਧਾਰ-5ਜੇ) ਦੀ ਸਹੀਤਾ 'ਤੇ ਰੋਜ਼ਰ ਦੀ ਤਾਲਮੇਲ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਸ਼ੱਕ ਕੀਤਾ ਹੈ
ਮੈਥਿਊ। ਇਕ ਹੋਰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸਹੀਤਾ 'ਤੇ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਨਾਲ ਜੋ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ
ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਮਾਮਲਾ, ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਗਲਤੀ ਹੈ ਕਿ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵੱਡੀ ਬੈਂਚ ਦੇ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਪੁੱਟਸਵਾਮੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਵੈਧਤਾ 'ਤੇ ਨਿਰਵਿਵਾਦ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਵੇਗਾ

(ਆਧਾਰ-5ਜੇ.), ਇਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਅਤੇ
ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੇ ਸਪੀਕਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਮਾਣੀਕਰਨ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ। ਆਧਾਰ ਐਕਟ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 110 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ 'ਮਨੀ ਬਿੱਲ' ਹੋਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਪ੍ਰਸੰਗਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ ਇਸ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਅਕਾਦਮਿਕ ਅਭਿਆਸ ਬਣਾ ਦੇਵੇਗੀ।
[ਪੈਰਾ 11] [691--; 692-]
ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਨਾਲ ਅੰਤਰ ਕਰਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਜਿੱਥੇ
ਇੱਕ ਫੈਸਲਾ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਅਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਉਪਰੋਕਤ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ 13 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਰੋਜ਼ਰ ਮੈਥਿਊ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ
2019. ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਉਸ ਤਾਰੀਖ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਸਨ ਜਦੋਂ
ਰੋਜ਼ਰ ਮੈਥਿਊ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ 25 ਅਗਸਤ 2020 ਨੂੰ ਜਸਟਿਸ ਅਰੁਣ ਮਿਸ਼ਰਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੇ ਪੰਜ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਜਾਰੀ ਹਨ
ਹੁਣ ਤੱਕ ਪੈਂਡਿੰਗ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਇੱਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਾਰਨ ਹੈ
ਅਦਾਲਤ ਵੱਡੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ
ਬੈਂਚ। [ਪੈਰਾ 12] [692--]

ਜੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਅਤੇ
ਰੋਜ਼ਰ ਮੈਥਿਊ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀ ਬੈਂਚ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਪੁੱਟਸਵਾਮੀ (ਆਧਾਰ-5ਜੇ) ਵਿੱਚ ਬਹੁਮਤ ਦੀ ਰਾਏ ਦੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਨਾਲ ਅਸਹਿਮਤ ਸੀ।
ਇਸ ਦੇ ਗੰਭੀਰ ਨਤੀਜੇ ਹੋਣਗੇ - ਨਾ ਸਿਰਫ ਨਿਆਂਇਕ ਲਈ
ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ, ਪਰ ਨਿਆਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਵੀ. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਬੈਚ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਲੰਬਿਤ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਵੱਡਾ ਬੈਂਚ ਰੋਜ਼ਰ ਮੈਥਿਊ ਵਿੱਚ ਭੇਜੇ ਗਏ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। [ਪੈਰਾ 14] [693--]
ਪੁੱਟਸਵਾਮੀ (ਆਧਾਰ-5ਜੇ) ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ (2019) 1
ਐਸਸੀਸੀ 1: [2018] 8 ਐਸਸੀਆਰ 1; ਰੋਜ਼ਰ ਮੈਥਿਊ ਬਨਾਮ ਦੱਖਣੀ ਭਾਰਤੀ
ਬੈਂਕ ਲਿਮਟਿਡ (2020) 6 ਐਸਸੀਸੀ 1: [2019] 16 ਐਸਸੀਆਰ 1 - ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ.

<u>ਕੇਸ ਲਾਅ ਰੈਫਰੈਂਸ</u>

[2018] 8 ਐਸਸੀਆਰ 1	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ	ਪੈਰਾ 2
[2019] 16 ਐਸਸੀਆਰ 1	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ	ਪੈਰਾ 6

ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਡਾਇਰੀ ਨੰਬਰ 45777 2018.

2012 ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਨੰਬਰ 494 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ 26.09.2018 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ।

ਨਾਲ

2016 ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਨੰਬਰ 231 ਵਿੱਚ 2018 ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਨੰਬਰ 3948, 2017 ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਨੰਬਰ 1014 ਵਿੱਚ 2019 ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਨੰਬਰ 22, 2017 ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਨੰਬਰ 1058 ਵਿੱਚ 2018 ਦੀ ਡਾਇਰੀ ਨੰਬਰ 48326 ਦੇ ਨਾਲ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਨੰਬਰ 3948, 2017 ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਨੰਬਰ 31, 2017 ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਨੰਬਰ 1058 ਵਿੱਚ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਨੰਬਰ 31, 2018 ਦੀ ਡਾਇਰੀ ਨੰਬਰ 48326, ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ 2019
2017 ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਨੰਬਰ 342 ਵਿੱਚ 2019 ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਨੰਬਰ 377 ਅਤੇ 2013 ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਨੰਬਰ 829 ਵਿੱਚ 2019 ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਨੰਬਰ 924।

ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਫੈਸਲੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ:

<u>ਆਰਡਰ*</u>

1. ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਦੇਰੀ ਮੁਆਫ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਅਦਾਲਤ/ਨਿੱਜੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਅੰਤਿਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਮਿਤੀ 26.09.2018.
ਅਸੀਂ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇਸ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਆਧਾਰਾਂ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ,
26.09.2018 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਕੋਈ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ।
ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਜਾਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਤਾਲਮੇਲ ਜਾਂ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ/ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ
ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।
ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਸਮੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਵਾਧੂ ਆਧਾਰਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ
ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਨੰਬਰ 22/2019 ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

<u>ਫੈਸਲਾ</u>

ਧਨੰਜੈ ਵਾਈ ਚੰਦਰਚੂੜ, ਜੇ.

1. ਮੈਨੂੰ ਅਫਸੋਸ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਬੈਚ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਬਹੁਮਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ।

2. ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਇਹ ਬੈਚ ਪੁੱਟਸਵਾਮੀ (ਆਧਾਰ-5ਜੇ) ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ 1 ["ਪੁੱਟਸਵਾਮੀ (ਆਧਾਰ-5ਜੇ"] ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਮੁੱਦਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ
ਫੈਸਲੇ ਲਈ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦੋ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦੇਣੇ ਪਏ: () ਕੀ ਧਾਰਾ 110 (3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੇ ਸਪੀਕਰ ਦਾ ਫੈਸਲਾ 2
ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 110 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਬਿੱਲ ਨੂੰ 'ਧਨ ਬਿੱਲ' ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਰਨਾ

---

* ਐਡ. ਨੋਟ: ਮਾਣਯੋਗ ਮੋਰ ਏ.ਐਮ. ਖਾਨਵਿਲਕਰ, ਹਮਜ਼ ਅਸ਼ੋਕ ਭੂਸ਼ਣ, ਹਮਜ਼ ਅਬਦੁਲ ਨਜ਼ੀਰ, ਹਮਜ਼ ਬੀ. ਆਰ. ਗਵਈ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਆਦੇਸ਼।

[1] (2019) 1 ਐਸਸੀਸੀ 1

[2] 'ਲੋਕ ਸਭਾ' ਨੂੰ ਬਦਲਵੇਂ ਤੌਰ 'ਤੇ 'ਲੋਕ ਸਭਾ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ

ਅੰਤਮ ਅਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ () ਜੇ
ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਆਧਾਰ (ਵਿੱਤੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਬਸਿਡੀਆਂ, ਲਾਭਾਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਟੀਚਾਬੱਧ ਡਿਲੀਵਰੀ) ਐਕਟ, 2016 ("ਆਧਾਰ ਐਕਟ") ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 110 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ 'ਮਨੀ ਬਿੱਲ' ਵਜੋਂ ਸਹੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਪਹਿਲੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ, ਬਹੁਗਿਣਤੀ (ਡਾ. ਜਸਟਿਸ ਰਾਹੀਂ ਬੋਲਰਹੀ ਹੈ)
ਏ.ਕੇ. ਸੀਕਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ "[ਜੇ]ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ [ਕੀ ਕੋਈ ਬਿੱਲ 'ਧਨ ਬਿੱਲ' ਹੈ) ਕੁਝ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਹੋਵੇਗੀ

ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ"[3]. ਦੂਜੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ
ਆਧਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 'ਚ 'ਮਨੀ ਬਿੱਲ' ਦੇ ਤੱਤ ਹਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ 'ਮੂਲ' ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ
ਆਧਾਰ ਐਕਟ ਦਾ। ਇਸ ਲਈ, ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਆਧਾਰ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸੀ ਸੀ
ਧਾਰਾ 110 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ 'ਮਨੀ ਬਿੱਲ' ਵਜੋਂ ਸਹੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਜਸਟਿਸ ਅਸ਼ੋਕ ਭੂਸ਼ਣ ਨੇ ਪਹਿਲੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 110 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੇ ਸਪੀਕਰ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।
ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਸੀ। ਇੱਕ ਅੰਤਰ ਕੱਢਣਾ
ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਬੇਨਿਯਮੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਠੋਸ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ, ਜਸਟਿਸ ਅਸ਼ੋਕ ਭੂਸ਼ਣ ਨੇ ਕਿਹਾ:

"901. "ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਬੇਨਿਯਮੀ" ਅਤੇ "ਅਸਲ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ" ਵਿਸ਼ੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਪਸ਼ਟ ਅੰਤਰ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਬਿੱਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ
ਧਾਰਾ 110 (1) ਅਧੀਨ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ,
ਉਪਰੋਕਤ ਲੋੜ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਸਪੀਕਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਰਨ 'ਤੇ ਵਾਸ਼ਪੀਕਰਨ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਸਰਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸ਼ਰਤ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਤੋਂ ਬਚਦਾ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਵੇਗੀ
ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਮਨੀ ਬਿੱਲ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਸਪੀਕਰ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੈ
ਨਾ ਸਿਰਫ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਫੈਸਲੇ ਵਿਚ ਕੋਈ ਗ਼ੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕੰਮ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਫੈਸਲਾ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ।

ਹਾਲਾਂਕਿ, ਦੂਜੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਜਸਟਿਸ ਭੂਸ਼ਣ
ਸਹਿਮਤੀ ਵਾਲੀ ਰਾਏ ਬਹੁਮਤ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਈ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਧਾਰ ਐਕਟ ਨੂੰ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੇ ਸਪੀਕਰ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 110 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ 'ਮਨੀ ਬਿੱਲ' ਵਜੋਂ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

---

[3] ਪਾਰਸ 455-464 'ਤੇ ਆਈਡੀ

5. ਮੇਰੇ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖੀ ਗਈ ਰਾਏ ਨੇ ਪਹਿਲੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਦਿੱਤਾ ਕਿ:

1080. ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੇ ਸਪੀਕਰ 'ਤੇ ਇਹ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਲਗਾਈ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਬਿੱਲ ਧਨ ਬਿੱਲ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਧਾਰਾ 122 ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਚਾਰੀ ਗਈ "ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ" ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹੈ
ਲੋੜ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 110 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 122 ਸਪੀਕਰ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਬਚਾਏਗੀ, ਜੇ ਇਹ ਧਾਰਾ 110 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ, ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ, ਸਪੀਕਰ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਵੈਧਤਾ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇ ਇਹ ਕਾਰਨ ਬਣਦਾ ਹੈ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ[ਸੋਧੋ] ਆਰਟੀਕਲ 122 ਛੋਟ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਤੋਂ, ਜੇ ਕੋਈ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਰਹੀ ਹੈ.
ਸੰਵਿਧਾਨ ਧਾਰਾ ੧੨੨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਪੂਰੀ ਮਨਾਹੀ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਇਹ ਸਿਰਫ "ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਬੇਨਿਯਮੀ" ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੈ।

ਹਾਲਾਂਕਿ, ਦੂਜੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ, ਮੇਰਾ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਨਾਲ ਅਸਹਿਮਤ ਸੀ ਬਹੁਮਤ ਅਤੇ ਜਸਟਿਸ ਅਸ਼ੋਕ ਭੂਸ਼ਣ, ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਫੈਸਲਾ
ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੇ ਸਪੀਕਰ ਵੱਲੋਂ ਆਧਾਰ ਐਕਟ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 110 (1) ਤਹਿਤ 'ਮਨੀ ਬਿੱਲ' ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਰਨਾ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੀ।

ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਕਿ ਕੀ ਧਾਰਾ 110 (3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੇ ਸਪੀਕਰ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ,
ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰੋਜ਼ਰ ਮੈਥਿਊ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਠਿਆ
ਬਨਾਮ ਸਾਊਥ ਇੰਡੀਅਨ ਬੈਂਕ ਲਿਮਟਿਡ 4 ("ਰੋਜ਼ਰ ਮੈਥਿਊ") ਇਹ ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਵਿੱਤ ਐਕਟ, 2017 ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ (ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ) ਨੂੰ ਧਾਰਾ 110 ਦੇ ਤਹਿਤ 'ਮਨੀ ਬਿੱਲ' ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ।

7. ਬਹੁਮਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ (ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਰੰਜਨ ਗੋਗੋਈ ਰਾਹੀਂ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ) ਨੇ ਪੁੱਟਸਵਾਮੀ (ਆਧਾਰ-5ਜੇ) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ:

102. ਕੇ.ਐਸ. ਪੁੱਟਸਵਾਮੀ (ਆਧਾਰ-5 ਜੇ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਤਾਲਮੇਲ ਬੈਂਚ v. ਭਾਰਤ ਸੰਘ [ਕੇ.ਐਸ. ਪੁੱਟਸਵਾਮੀ (ਆਧਾਰ-5)
.) v. ਭਾਰਤ ਸੰਘ, (2019) 1 1], ਨੂੰ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਸੀ
ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੇ ਸਪੀਕਰ ਦੁਆਰਾ ਆਧਾਰ (ਵਿੱਤੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਬਸਿਡੀਆਂ, ਲਾਭਾਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਟੀਚਾਬੱਧ ਡਿਲੀਵਰੀ) ਐਕਟ, 2016 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ "ਮਨੀ ਬਿੱਲ" ਦੇ ਪ੍ਰਮਾਣੀਕਰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ। ਰਾਜ ਦੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਹੁਮਤ ਦੀ ਰਾਏ

---

4 (2020) 6 ਐਸਸੀਸੀ 1

ਸਭਾ ਨੇ ਦੋ-ਸਦਨ ਵਾਲੇ ਵਿਧਾਨਕ ਢਾਂਚੇ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 110 ਏ ਇੱਕ ਅਸਾਧਾਰਣ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ, ਇਸ ਦੀ ਸੰਕੀਰਣ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਹਾਲਾਂਕਿ ਬਹੁਮਤ ਦੀ ਰਾਏ ਨੇ ਮੁਹੰਮਦ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਸਹੀਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਸਿੱਦੀਕੀ (ਮੁਹੰਮਦ) ਸਈਦ ਸਿੱਦੀਕੀ ਬਨਾਮ ਸਈਦ ਸਿੱਦੀਕੀ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ, (2014) 11 ਐਸਸੀਸੀ 415] ਅਤੇ ਯੋਗੇਂਦਰ ਕੁਮਾਰ ਜੈਸਵਾਲ [ਯੋਗੇਂਦਰ ਕੁਮਾਰ ਜੈਸ੍ਵਾਲ ਬਨਾਮ ਬਿ੍ਹਾਰ ਰਾ੍ਜ, (2016) 3 ਐਸਸੀਸੀ 183 : (2016) 2 ਐਸਸੀਸੀ (ਸੀਆਰਆਈ) 1] ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਬਾਰੇ ਨਿਰਣਾਇਕ ਤੌਰ ਤੇ ਐਲਾਨ ਕਰੇ
ਜਾਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਮਾਣੀਕਰਨ ਦੀ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ
ਧਾਰਾ 110 (3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਪੀਕਰ, ਫਿਰ ਵੀ, ਇਹ ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਕਿ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਧਾਰਾ 110 (1) ਦੇ ਚਾਰ ਕੋਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਹ "ਮਨੀ ਬਿੱਲ" ਸੀ। ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ
ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੇ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸਿੱਦੀਕੀ

ਸੀ [ਮੁਹੰਮਦ। ਸਈਦ ਸਿੱਦੀਕੀ ਬਨਾਮ ਸਈਦ ਸਿੱਦੀਕੀ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ, (2014) 11 ਐਸਸੀਸੀ 415] ਅਤੇ ਯੋਗੇਂਦਰ ਕੁਮਾਰ ਜੈਸਵਾਲ [ਯੋਗੇਂਦਰ ਕੁਮਾਰ ਜੈਸਵਾਲ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ, (2016) 3 ਐਸਸੀਸੀ 183: (2016) 2 ਐਸਸੀਸੀ (ਸੀਆਰਆਈ) 1]।

103. ਪੁੱਟਸਵਾਮੀ (ਕੇ.ਐਸ. ਪੁੱਟਸਵਾਮੀ (ਆਧਾਰ-5 ਜੇ.) ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ, (2019) 1 ਐਸਸੀਸੀ 1] ਵਿੱਚ ਬਹੁਮਤ ਦੀ ਰਾਏ ਸਪੀਕਰ ਦਾ ਪ੍ਰਮਾਣੀਕਰਨ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿ ਕੀ ਧਾਰਾ 110 ਦੇ ਤਹਿਤ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਾਨੂੰਨ ਅਸਲ ਵਿੱਚ "ਮਨੀ ਬਿੱਲ" ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਨੇ ਇਸ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਹੈ।

ਧਾਰਾ 110 (3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ "ਮਨੀ ਬਿੱਲ" ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਕਿਸੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ
ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੇ ਸਪੀਕਰ ਦੀ ਬੁੱਧੀ ਦੀ ਕਦਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਸਿਵਾਏ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਦੀ ਘੋਰ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਪੁੱਟਸਵਾਮੀ (ਕੇ.ਐਸ. ਪੁੱਟਸਵਾਮੀ (ਆਧਾਰ-5 ਜੇ.) ਬਨਾਮ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।
ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ, (2019) 1 ਐਸਸੀਸੀ 1] ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ
ਮੁਹੰਮਦ. ਸਿੱਦੀਕੀ (ਮੁਹੰਮਦ) ਸਈਦ ਸਿੱਦੀਕੀ ਬਨਾਮ ਸਈਦ ਸਿੱਦੀਕੀ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ, (2014) 11 ਐਸਸੀਸੀ 415] ਅਤੇ ਯੋਗੇਂਦਰ ਕੁਮਾਰ ਜੈਸਵਾਲ [ਯੋਗੇਂਦਰ
ਕੁਮਾਰ ਜੈਸਵਾਲ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ, (2016) 3 ਐਸਸੀਸੀ 183: (2016) 2 ਐਸਸੀਸੀ (ਸੀਆਰਆਈ) 1] ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਧਾਰਾ 110 (3) ਅਧੀਨ ਸਪੀਕਰ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਦੇ ਹਨ, 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ
ਇਸ 'ਤੇ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

ਹਾਲਾਂਕਿ, ਬਹੁਮਤ ਦੀ ਰਾਏ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪੁੱਟਸਵਾਮੀ (ਆਧਾਰ- ਆਧਾਰ) ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਢੁਕਵਾਂ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।
5.)। ਇਸ ਨੇ ਦੂਜੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਸ਼ੱਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਨੋਟ ਕੀਤਾ:

"116. ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਵਿਆਪਕ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਸੀਂ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਕੇ.ਐਸ. ਪੁੱਟਸਵਾਮੀ (ਆਧਾਰ-5ਜੇ) ਵਿੱਚ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਹੈ। [ਕੇ.ਐਸ. ਪੁੱਟਸਵਾਮੀ (ਆਧਾਰ-5 ਜੇ.) ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ, (2019) 1 ਐਸਸੀਸੀ 1] ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਧਾਰਾ 110 (1) ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਏ ਬਿਨਾਂ ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ। ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਜਾਂ ਨਤੀਜੇ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕੇ.ਐਸ. ਪੁੱਟਸਵਾਮੀ (ਆਧਾਰ-5) ਵਿੱਚ ਬਹੁਮਤ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ .) [ਕੇ.ਐਸ. ਪੁੱਟਸਵਾਮੀ (ਆਧਾਰ-5 ਜੇ.) ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ, (2019) 1 ਐਸਸੀਸੀ 1] ਨੇ ਆਰਟੀਕਲ 110 (1) ਵਿੱਚ "ਸਿਰਫ" ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਬਾਰੇ ਕਾਫ਼ੀ ਚਰਚਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਖੋਜ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਬਾਰੇ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਮਾਰਗ ਦਰਸ਼ਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕੁਝ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ "ਮਨੀ ਬਿੱਲ" ਵਜੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਾਨੂੰਨ ਧਾਰਾ 110 (1) (ਏ) ਤੋਂ (ਜੀ) ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਆਧਾਰ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੀ ਇਸ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਬਿਲਕੁਲ ਉਦਾਰ ਸੀ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਧਾਰਾ 110 (1) (ਏ) ਤੋਂ (ਐਫ਼) ਨਾਲ਼ ਸਬੰਧਤ ਹਨ। ਯਕੀਨਨਾਲ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਾ ਹੋਵੇ ਸਾਡੇ ਅਧੀਨ ਦੋ-ਸਦਨ ਵਾਲੀ ਸੰਸਦੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਯੋਜਨਾ[ਸੋਧੋ] ਪੱਕੀ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਰਾਏ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੇ.ਐਸ. ਪੁੱਟਸਵਾਮੀ (ਆਧਾਰ-5ਜੇ) ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ [ਕੇ.ਐਸ. ਪੁੱਟਸਵਾਮੀ (ਆਧਾਰ-5 ਜੇ.) ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ, (2019) 1 ਐਸਸੀਸੀ 1] ਇਸ ਨੂੰ ਵਰਤਮਾਨ ਸਮੇਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਬਣਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕੇਸ ਅਤੇ ਤਾਲਮੇਲ ਬੈਂਚਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਭਾਵਿਤ ਟਕਰਾਅ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।

117. ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਅਤੇ ਵਿਆਖਿਆਤਮਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ (ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਘਾਟ) ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਦਰਪੇਸ਼ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇ.ਐਸ. ਪੁੱਟਸਵਾਮੀ (ਆਧਾਰ-5 ਜੇ) ਵਿੱਚ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। [ਕੇ.ਐਸ. ਪੁੱਟਸਵਾਮੀ (ਆਧਾਰ-5 ਜੇ.) ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ, (2019) 1 ਐਸਸੀਸੀ 1] ਅਤੇ ਆਧਾਰ ਐਕਟ, 2016 ਦੇ ਇਸ ਦੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਉਦਾਹਰਣ ਪ੍ਰਭਾਵ, ਇਸ ਦੀ ਸਹੀਤਾ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੇ.ਐਸ. ਪੁੱਟਸਵਾਮੀ (ਆਧਾਰ-5ਜੇ) ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਤਾਕਤ ਵਾਲਾ ਬੈਂਚ ਹੋਣਾ [ਕੇ.ਐਸ. ਪੁੱਟਸਵਾਮੀ (ਆਧਾਰ-5 ਜੇ) v. ਭਾਰਤ ਸੰਘ, (2019) 1 1], ਅਸੀਂ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਇਸ ਬੈਚ ਨੂੰ ਮਾਣਯੋਗ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਪੱਖ ਤੋਂ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਵੱਲੋਂ ਵਿਚਾਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਬਹੁਮਤ ਦੀ ਰਾਏ ਇਹ ਮੰਨਦੀ ਹੈ ਕਿ "[] ਮੁੱਦਾ ਹੈ ਅਤੇ
ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 110 (1) ਤਹਿਤ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਧਨ ਬਿੱਲ ਅਤੇ ਵਿੱਤ ਐਕਟ, 2017 ਦੇ ਭਾਗ-14ਵੇਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੇ ਸਪੀਕਰ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ
ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਬੈਂਚ"[5].

ਆਪਣੀ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਹਿਮਤ ਅਤੇ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਸਹਿਮਤੀ ਵਾਲੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਜਸਟਿਸ
ਦੀਪਕ ਗੁਪਤਾ ਨੇ 'ਮਨੀ ਬਿੱਲ' ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਭੇਜਣ ਵਿੱਚ ਬਹੁਮਤ ਦੀ ਰਾਏ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਗਟਾਈ:

365. ਮੈਂ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸਦਨ ਦੇ ਮਾਣਯੋਗ ਸਪੀਕਰ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 110 (3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੈ
ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ। ਮੈਂ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਕਿ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ
ਸਪੀਕਰ ਦਾ ਉੱਚ ਅਹੁਦਾ, ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਬਹੁਤ ਸੀਮਤ ਹੈ। ਜੇ ਦੋ ਵਿਚਾਰ ਸੰਭਵ ਹਨ ਤਾਂ ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਸਪੀਕਰ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਬਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਪਸ਼ਟਤਾ ਦੀ ਘਾਟ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਕ੍ਰੀ
ਮੈਂ ਮਾਣਯੋਗ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਡੀ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ
ਵਿੱਤ ਐਕਟ, 2017 ਦਾ ਭਾਗ 14ਵਾਂ ਧਨ ਬਿੱਲ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਭੇਜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮੇਰੇ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖੀ ਗਈ ਇੱਕ ਹੋਰ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਹਿਮਤੀ ਵਾਲੀ ਅਤੇ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਸਹਿਮਤੀ ਵਾਲੀ ਰਾਏ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਖਦੀ ਹੈ:

"346. ਹਾਲਾਂਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਫੈਸਲਾ [ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ]
ਸਹਿਮਤੀ ਅਤੇ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਸਹਿਮਤੀ ਵਾਲੀ ਰਾਏ] ਧਾਰਾ 110 (1) ਵਿੱਚ "ਸਿਰਫ" ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 110 ਦੀ ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ (ਏ) ਤੋਂ (ਜੀ) ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਦੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿੱਤ ਐਕਟ, 2017 ਦਾ ਭਾਗ V ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ
ਧਨ ਬਿੱਲ ਵਜੋਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਮੈਂ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਨੇ ਮਨੀ ਬਿੱਲ ਦੇ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਭੇਜਣ ਅਤੇ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਪੁੱਟਸਵਾਮੀ (ਆਧਾਰ-5ਜੇ) ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸਹੀਤਾ, ਆਰਟੀਕਲ ਦੇ ਤਹਿਤ 'ਮਨੀ ਬਿੱਲ' ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 110, ਸਰਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਹੱਦ
ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੇ ਸਪੀਕਰ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਆਧਾਰ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 'ਤੇ ਰੱਖੀ ਗਈ ਵਿਆਖਿਆ

---

[5] ਸੁਪਰਾ ਅਤੇ ਨੋਟ 3, ਅਤੇ 223.1 ਲਈ

'ਮਨੀ ਬਿੱਲ' ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ, ਉਹ ਮੁੱਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਦਾ ਗਠਨ ਅਜੇ ਬਾਕੀ ਹੈ।

ਪੁੱਟਸਵਾਮੀ (ਆਧਾਰ-5ਜੇ) ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸਹੀਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੂਹ ਬਹੁਮਤ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਆਧਾਰ ਐਕਟ ਬਾਰੇ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਐਕਟ ਹੈ।
ਇਹ ਧਾਰਾ ੧੧੦ ਦੇ ਤਹਿਤ 'ਮਨੀ ਬਿੱਲ' ਸੀ। ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਵੇਰਵੇ, ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ:

2018 ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਡਾਇਰੀ ਨੰਬਰ 45777 - ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ 6 ਦਸੰਬਰ 2018 ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਉਪ-ਆਧਾਰ (ਈ) ਪੁੱਟਸਵਾਮੀ (ਆਧਾਰ-
5.) ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬਹੁਮਤ ਦੀ ਰਾਏ ਨੇ ਆਧਾਰ ਐਕਟ ਨੂੰ 'ਮਨੀ ਬਿੱਲ' ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਰਨ ਨੂੰ ਸਹੀ ਠਹਿਰਾਇਆ, ਜੋ ਗਲਤ ਧਾਰਨਾ 'ਤੇ ਟਿਕਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਆਧਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7
ਇਸ ਦੀ ਮੁੱਖ ਵਿਵਸਥਾ (ਆਧਾਰ -V)।

() 2018 ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਨੰਬਰ 3948- ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ 23
ਅਕਤੂਬਰ 2018 ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪੁੱਟਸਵਾਮੀ (ਆਧਾਰ-5ਜੇ) ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ
ਧਾਰਾ 110 (ਆਧਾਰ 1-7) ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਧਾਰ ਐਕਟ ਨੂੰ 'ਮਨੀ ਬਿੱਲ' ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਰਨ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਰਾਏ।

() 2019 ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਨੰਬਰ 22 - ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ 15 ਦਸੰਬਰ 2018 ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੀ ਹੈ
ਪੁੱਟਸਵਾਮੀ (ਆਧਾਰ-5ਜੇ) ਆਧਾਰ ਐਕਟ ਨੂੰ 'ਮਨੀ ਬਿੱਲ' ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਰਨ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਬਹੁਮਤ ਦੀ ਰਾਏ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕਤਾ 'ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ (ਆਧਾਰ 1-6) ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ।

(v) 2019 ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਨੰਬਰ 31 – ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ
ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ 21 ਦਸੰਬਰ 2018 ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬਹੁਮਤ ਦੀ ਰਾਏ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪੁੱਟਸਵਾਮੀ (ਆਧਾਰ-5ਜੇ) ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਆਧਾਰ ਐਕਟ ਨੂੰ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੇ ਸਪੀਕਰ ਦੁਆਰਾ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ 'ਮਨੀ ਬਿੱਲ' ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ
ਸਿਰਫ ਆਧਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਕੇ (ਆਧਾਰ)
-)।

2018 ਦੀ ਡਾਇਰੀ ਨੰਬਰ 48326- ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ 24 ਦਸੰਬਰ 2018 ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਬਹੁਮਤ ਦੀ ਰਾਏ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪੁੱਟਸਵਾਮੀ (ਆਧਾਰ-5ਜੇ) ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੀ ਹੈ

ਆਧਾਰ ਐਕਟ ਨੂੰ 'ਮਨੀ ਬਿੱਲ' ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਮਾਣੀਕਰਨ, ਜੋ ਕਿ ਏ
ਨੇ ਰਾਜ ਸਭਾ (ਗਰਾਊਂਡ ਵੀ-ਵੈਸਟ) ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰੇ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

2019 ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਨੰਬਰ 377 - ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ 10 ਜਨਵਰੀ 2019 ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪੁੱਟਸਵਾਮੀ (ਆਧਾਰ -5ਜੇ) ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੀ ਹੈ
ਰਾਏ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਆਧਾਰ ਐਕਟ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ 'ਮਨੀ ਬਿੱਲ' ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ
ਲੋਕ ਸਭਾ (ਗਰਾਊਂਡ ਏ)।

2019 ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਨੰਬਰ 924- ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ 12 ਜਨਵਰੀ 2019 ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੀ ਹੈ ਪੁੱਟਸਵਾਮੀ (ਆਧਾਰ-5ਜੇ) ਨੇ ਧਾਰਾ 110 (1) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਧਾਰ ਐਕਟ ਦੇ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਨੂੰ 'ਮਨੀ ਬਿੱਲ' ਵਜੋਂ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਬਹੁਮਤ ਦੀ ਰਾਏ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ 3 (ਗਰਾਊਂਡ ਏ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ।

ਪੁੱਟਸਵਾਮੀ (ਆਧਾਰ) ਵਿੱਚ ਬਹੁਮਤ ਦੀ ਰਾਏ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ-
5.) ਦੂਜੇ ਸਵਾਲ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਅਰਥਾਤ, ਕੀ ਆਧਾਰ ਐਕਟ ਧਾਰਾ 110 ਦੇ ਤਹਿਤ 'ਮਨੀ ਬਿੱਲ' ਸੀ, ਰੋਜ਼ਰ ਮੈਥਿਊ ਦੇ ਤਾਲਮੇਲ ਬੈਂਚ ਨੇ ਸ਼ੱਕ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਪਹਿਲਾ ਸਵਾਲ ਇੱਕ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।
ਵੱਡਾ ਬੈਂਚ। ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਦਾ ਗਠਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜੇ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਬੈਚ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨਾ
ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ - ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਇੱਕ ਤਰੀਕਾ - ਰੱਖੇਗਾ
ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦੇਣ ਦੀ ਮੋਹਰ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਲਾਭ ਲਏ ਬਿਨਾਂ। ਪੁੱਟਸਵਾਮੀ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ (ਆਧਾਰ-5ਜੇ)
ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੇ ਸਪੀਕਰ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ' ਧਨ ਬਿੱਲ' ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਰਨ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ
ਰੋਜ਼ਰ ਮੈਥਿਊ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਤਾਲਮੇਲ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ। ਇਕ ਹੋਰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸਹੀਤਾ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ, ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਗਲਤੀ ਹੈ ਕਿ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ
ਫੈਸਲਾ। ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਨਿਰਣੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਿਰਵਿਵਾਦ ਹੋਵੇਗਾ
ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੇ ਸਪੀਕਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਮਾਣੀਕਰਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਪੁੱਟਸਵਾਮੀ (ਆਧਾਰ-5ਜੇ) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਵੈਧਤਾ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਪ੍ਰਸੰਗਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ

ਆਧਾਰ ਐਕਟ ਧਾਰਾ 110 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ 'ਮਨੀ ਬਿੱਲ' ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਅਕਾਦਮਿਕ ਅਭਿਆਸ ਬਣਾ ਦੇਵੇਗਾ।

ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਨਾਲ ਅੰਤਰ ਕਰਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਅਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਵਰਤਮਾਨ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਉਪਰੋਕਤ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ
ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ੧੩ ਨਵੰਬਰ ੨੦੧੯ ਨੂੰ ਰੋਜ਼ਰ ਮੈਥਿਊ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਉਸ ਤਾਰੀਖ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਸਨ ਜਦੋਂ ਰੋਜ਼ਰ ਮੈਥਿਊ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਪਹਿਲਾਂ 25 ਅਗਸਤ 2020 ਨੂੰ ਜਸਟਿਸ ਅਰੁਣ ਮਿਸ਼ਰਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੇ ਪੰਜ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਅਤੇ
ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਹੁਣ ਤੱਕ ਸੀ ਤੱਕ ਲੰਬਿਤ ਪਈਆਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਲਈ ਅਜਿਹਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਾਰਨ ਹੈ
ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੱਕ ਬਰਖਾਸਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਖ਼ਾਸਕਰ ਉੱਪਰ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਾੜੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ।

ਕਾਂਤਾਰੂ ਰਾਜੀਵਰੂ ਵਿੱਚ (ਧਰਮ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ, ਰੀ-9 ਜੇ.) (2)

ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਨੌਜਵਾਨ ਵਕੀਲ ਅਸ.[6]ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨੌਂ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਸੀ। ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਕਿਸੇ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ
ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਲੰਬਿਤ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਭੇਜਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਸਵਾਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸ਼ੁੱਧ ਸਵਾਲ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣ ਵਿੱਚ
ਬੈਂਚ ਵੱਲੋਂ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਐੱਸਏ ਬੋਬੜੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰੇਗੀ।

"29. ਆਰਡਰ ਐਲਵੀ ਨਿਯਮ 6 ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਅਜਿਹੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਜੋ ਨਿਆਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਐਸ. ਨਾਗਰਾਜ ਵਿੱਚ
v. ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ [ਐਸ ਨਾਗਰਾਜ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ, 1993 ਸੁਪ (4) ਐਸਸੀਸੀ 595 : 1994 ਐਸਸੀਸੀ (ਐਲ ਐਂਡ ਐਸ) 320], ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ
ਇਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਨ ਜੋ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਸਨ ਕਿ ਉਹ ਕਿਹੜੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਜਾਂ ਨਿਆਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਸੀ
ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਬੁਲਾਉਣ ਜਾਂ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਹੈ
ਜੇ ਇਹ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਨਿਆਂ ਲਈ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸਦਾ ਆਪਣਾ ਆਦੇਸ਼ ਹੈ. ਉਪਰੋਕਤ ਦਾ ਤਰਕਸੰਗਤ ਵਿਸਥਾਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਲੰਬਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ

---

6 (2020) 9 ਐਸਸੀਸੀ 121

ਇਹ ਅਦਾਲਤ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਤੁਰੰਤ ਸਮੀਖਿਆ ਕਾਰਵਾਈ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਨਿਆਂ ਦੇ ਏ ਟੀਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ।

ਜੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰੋਜ਼ਰ ਮੈਥਿਊ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਦਾ ਹਵਾਲਾ
ਪੁੱਟਸਵਾਮੀ (ਆਧਾਰ-5ਜੇ) ਵਿਚ ਬਹੁਮਤ ਦੀ ਰਾਏ ਦੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਨਾਲ ਅਸਹਿਮਤ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਇਹ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ
ਗੰਭੀਰ ਨਤੀਜੇ - ਨਾ ਸਿਰਫ ਨਿਆਂਇਕ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਲਈ, ਬਲਕਿ ਇਸ ਲਈ ਵੀ
ਨਿਆਂ ਦਾ ਅੰਤ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਬੈਚ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਲੰਬਿਤ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਵੱਡਾ ਬੈਂਚ
ਰੋਜ਼ਰ ਮੈਥਿਊ ਵਿੱਚ ਭੇਜੇ ਗਏ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਪੂਰੀ ਨਿਮਰਤਾ ਨਾਲ, ਮੈਂ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨਕ
ਸਿਧਾਂਤ
ਇਕਸਾਰਤਾ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰੇ।

ਅੰਕਿਤ ਗਿਆਨ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਖਾਰਜ।

ਬੇਦਾਅਵਾ: - ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ/ਨਿਆਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ/ ਨਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

